

NYA FAKTA

stabilitetskonceptet har kollapsat

Nils-Axel Mörner

Paleogeofysik & Geodynamik

DRD-gruppen

Milkas

Gamla ledande ”fakta”

Full stabilitet

”Alla sprickor är äldre än 1,6 miljarder år” – AKA

”Stabila bergplintar” – KBS, SKB

Ingen jordbävningss fara

”Maximalt M 4,5 och 3,6 cm förskjutning” – KBS

Inga istidseffekter

”Framtida istider har inga effekter” – Vattenfalls, KBS

Det är dessa ”fakta” som låg till grund för beslutet om ett ”slutförvar” där man trodde sig bli av med avfallet

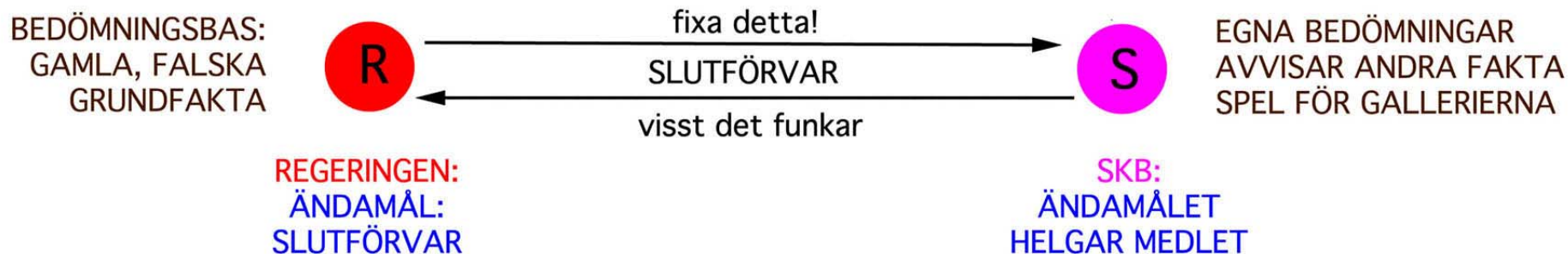
1978-79-80 läggs handlingsprogrammet fast för kärnbränsleavfallet

BEDÖMNINGSBAS:
GAMLA, FALSKA
GRUNDFAKTA

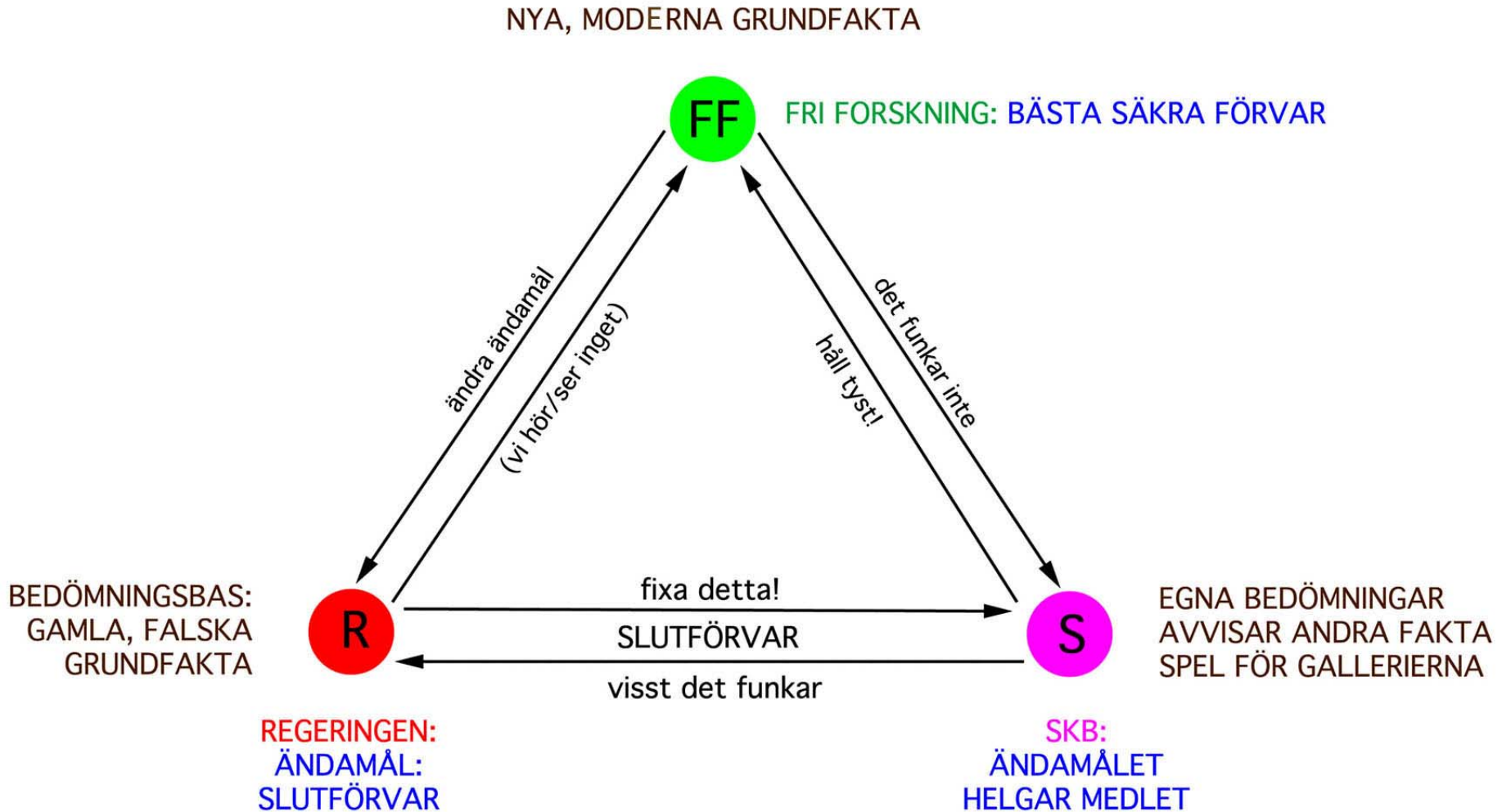

REGERINGEN:
ÄNDAMÅL:
SLUTFÖRVAR

KBS, senare SKB, tar över ansvaret att "fixa" ett slutförvar – till varje pris?

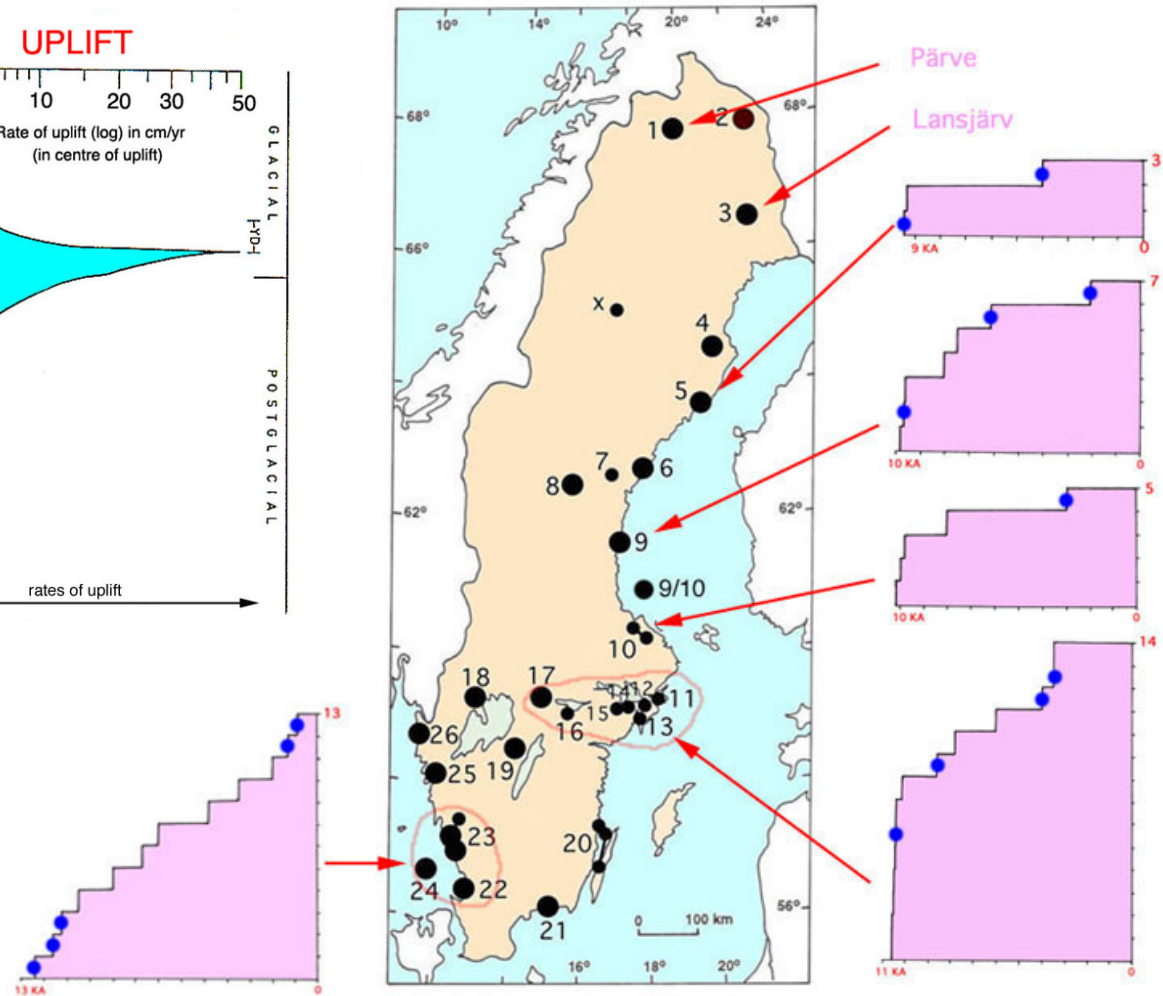
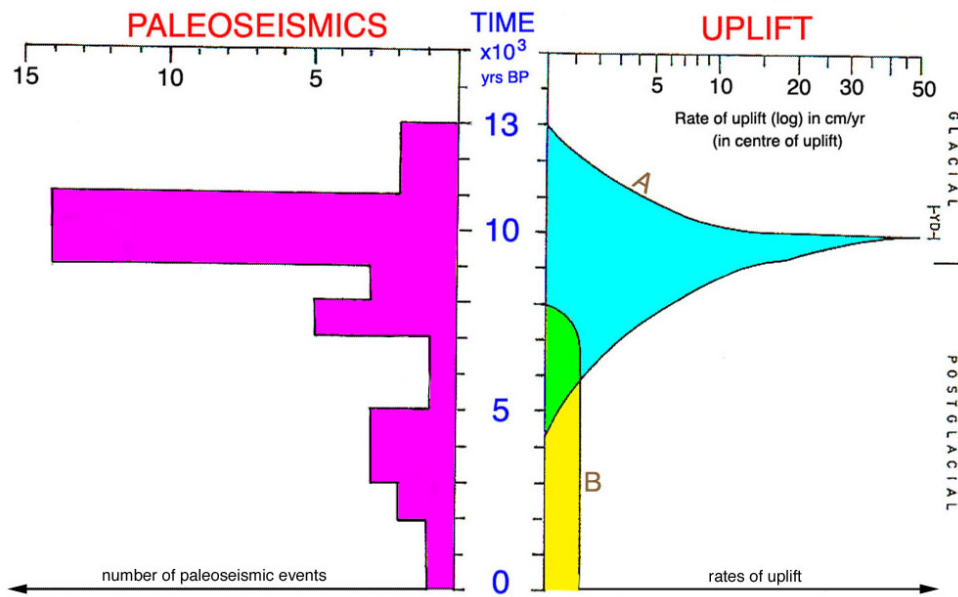
Dagens nya kunskap om berget tillåter inget säkert slutförvar av KBS-3-typ

På senare år har det blivit uppenbart att isavsmältningsfasen var förknippad med **jättelika jordbävningar**; magnitud som frekvens var exceptionellt höga.

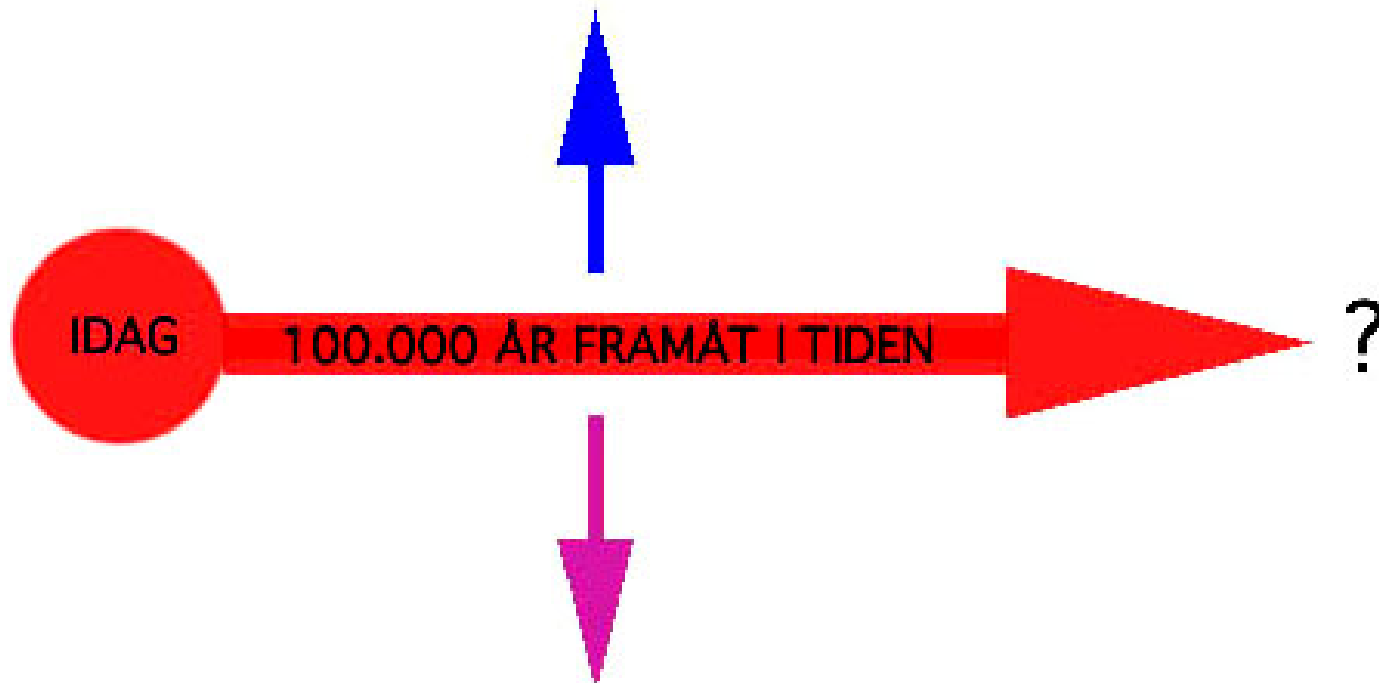
såväl

Vår Svenska Paleoseismiska Katalog innehåller **54** jordbävningar, varav **16** orsakade stora **tsunami vågor**.

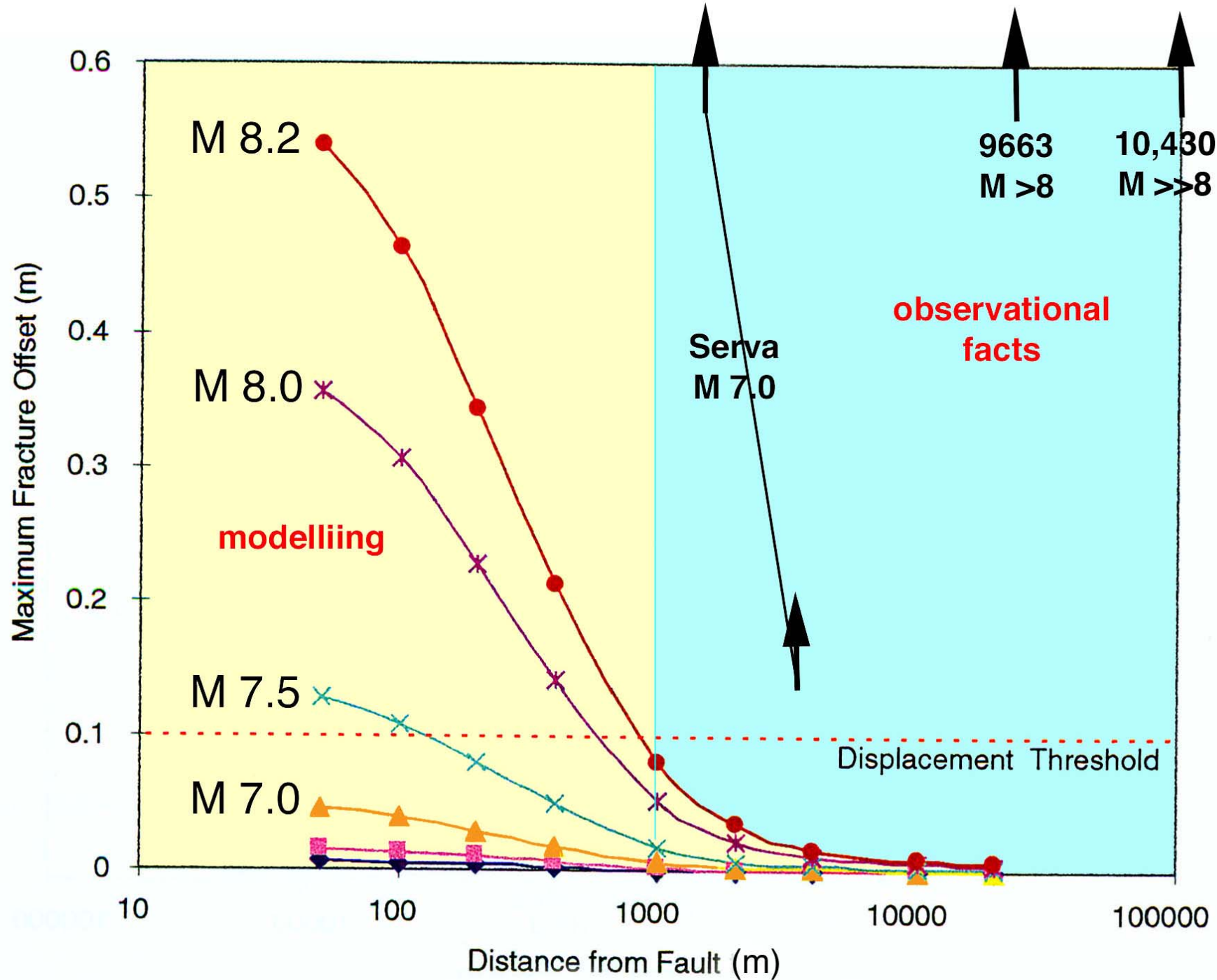

Nya fakta visar att vi måste räkna med:

- några magnitud 9 jordbävningar
- 10tals magnitud 8 jordbävningar
- 100tals magnitud 7 jordbävningar
- 1000tals magnitud 6 jordbävningar

Kärnkraftindustrin säger:
maximalt 1 magnitud 7 jordbävning

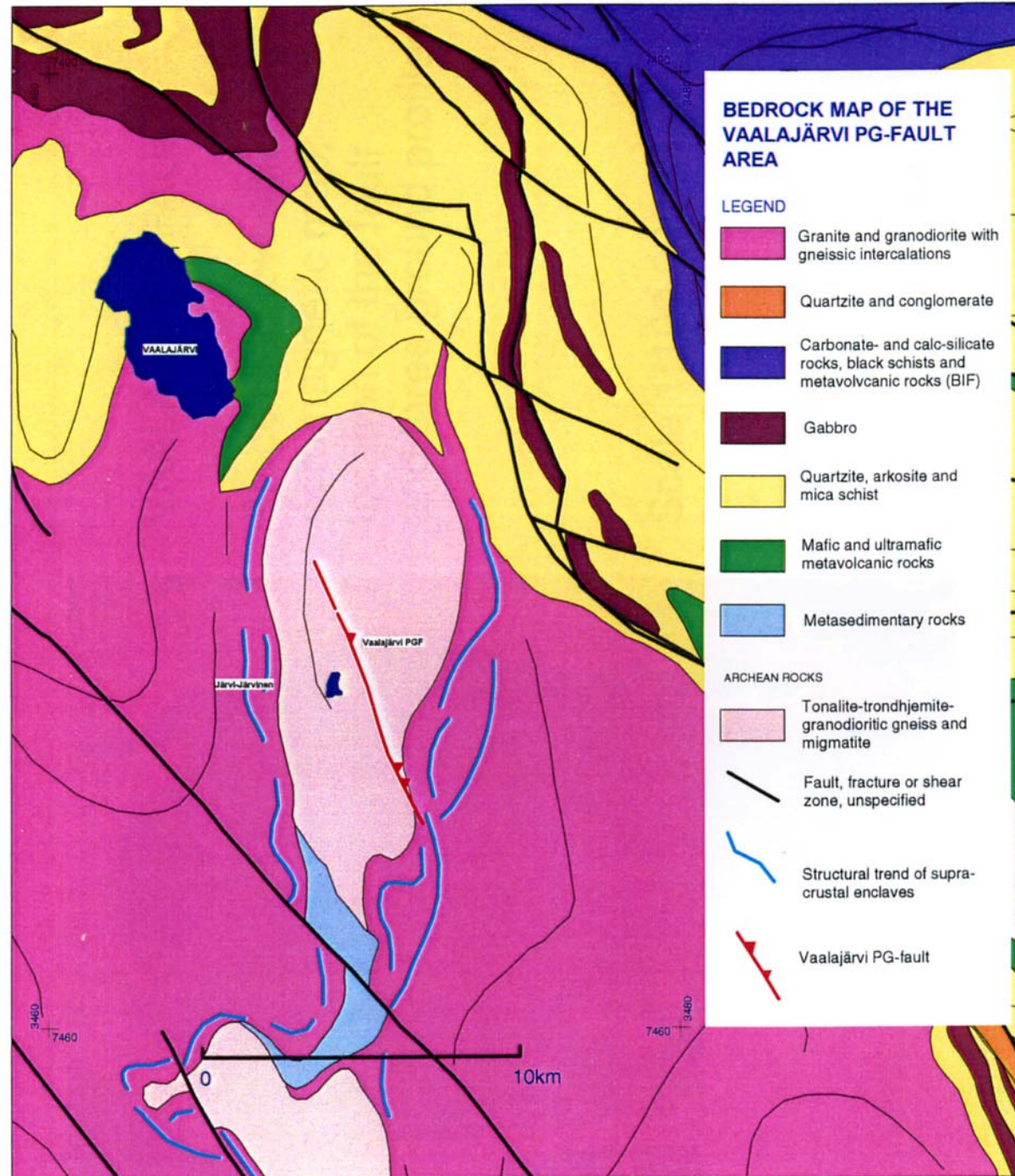
Vaalajärvi Fault

(M 6.5–6.8)

10 m long

3 m high

Förkastningen
skär rakt in över
en intrusionsdom
omgiven av
svaghetszoner –
rakt emot vad
SKB hävdar inte
kan ske.
Verkligheten slår
ut fiktionen

När idén om ett stabilt berg kollapsade
försvann underlaget för ett säkert “slutförvar”

Att då gömma sig bakom ”krav som ställs i lagen”
håller inte, nu när hela basen för den lagen har raserats.

Och detta, om något, borde de s.k. ”tillsyningsmyndigheterna”
med intresse och engagemang följa, värdera och agera på.

*”månd ädlare att ändra lagen efter verkligheten,
än förvränga verkligheten efter lagen”*

2 platser och 1 metod hävdar SKB (envetet)

men sanningen är en helt annan

Det finns platser som är vida överlägsna de 2 utvalda

Det finns minst 3 alternativa metoder

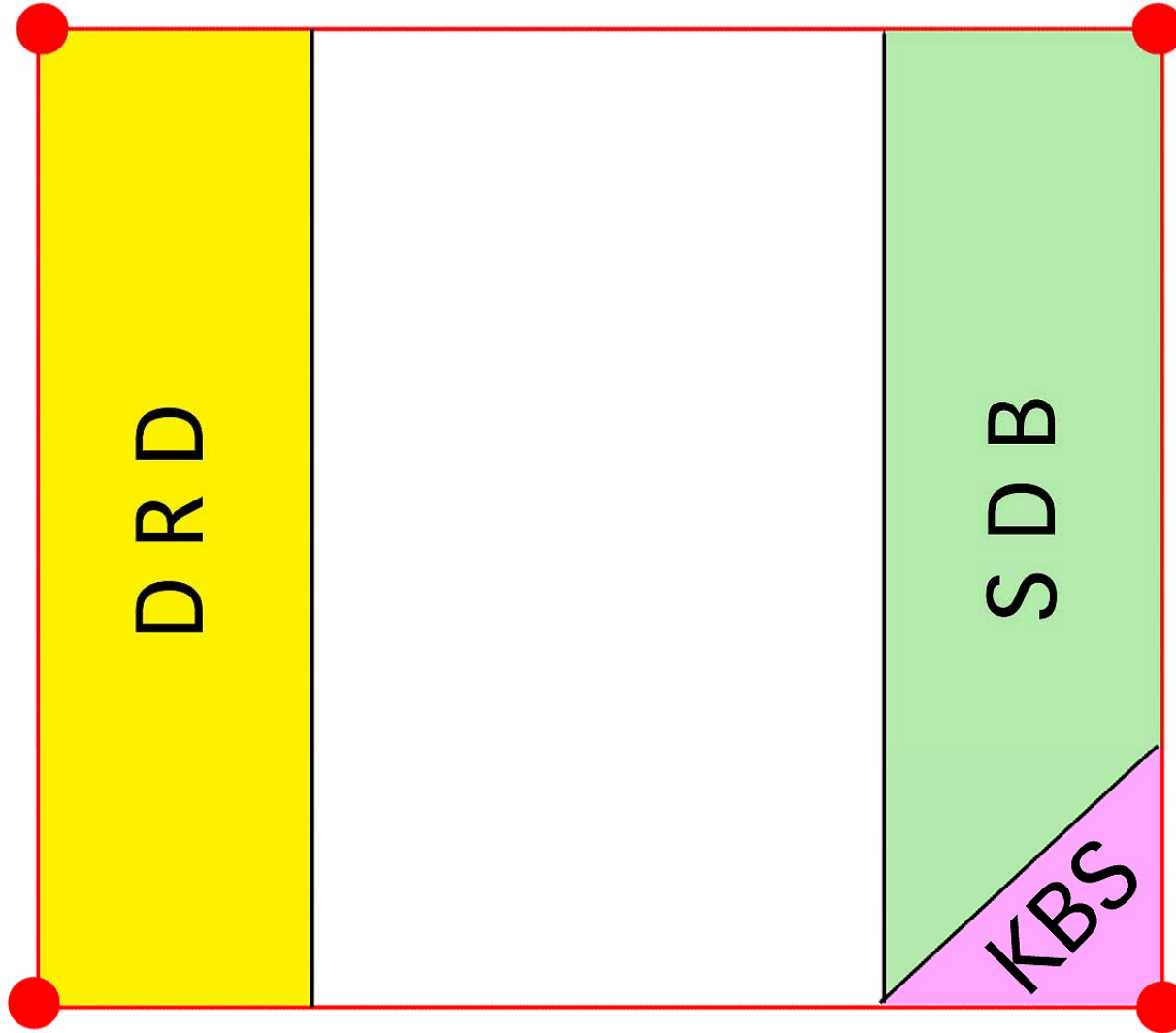
KBS-3: den metod SKB envetet framhåller

DRD: ett torrt bergförvar som förordas av P&G-gruppen

SDB: superdjupa borrhål som förordas av MKG-gruppen

NY BÄTTRE
TEKNIK

TERRORISM
(PLUTONIUM)

NATUR LAGAR
JORDBÄVNINGAR

REGERINGSBESLUT
SLUTFÖRVAR

Vad är viktigaste frågan?

Vilken är då bästa metoden?

Framtida intrång & terrorism

SDB

Handlingsfrihet & Ny teknik

DRD

Slutförvar – föråldrad berggrundssyn

KBS-3

Bästa möjliga förvar – modern berggrundssyn

DRD

Full säkerhet under 100.000 år

INGEN

Snarast bli av med CLAB

DRD

Ekonomi (anläggningskostnader)

DRD

Vilket är ändamålet för handlandet

– ”Slutförvar” enligt 1978års kunskapsnivå

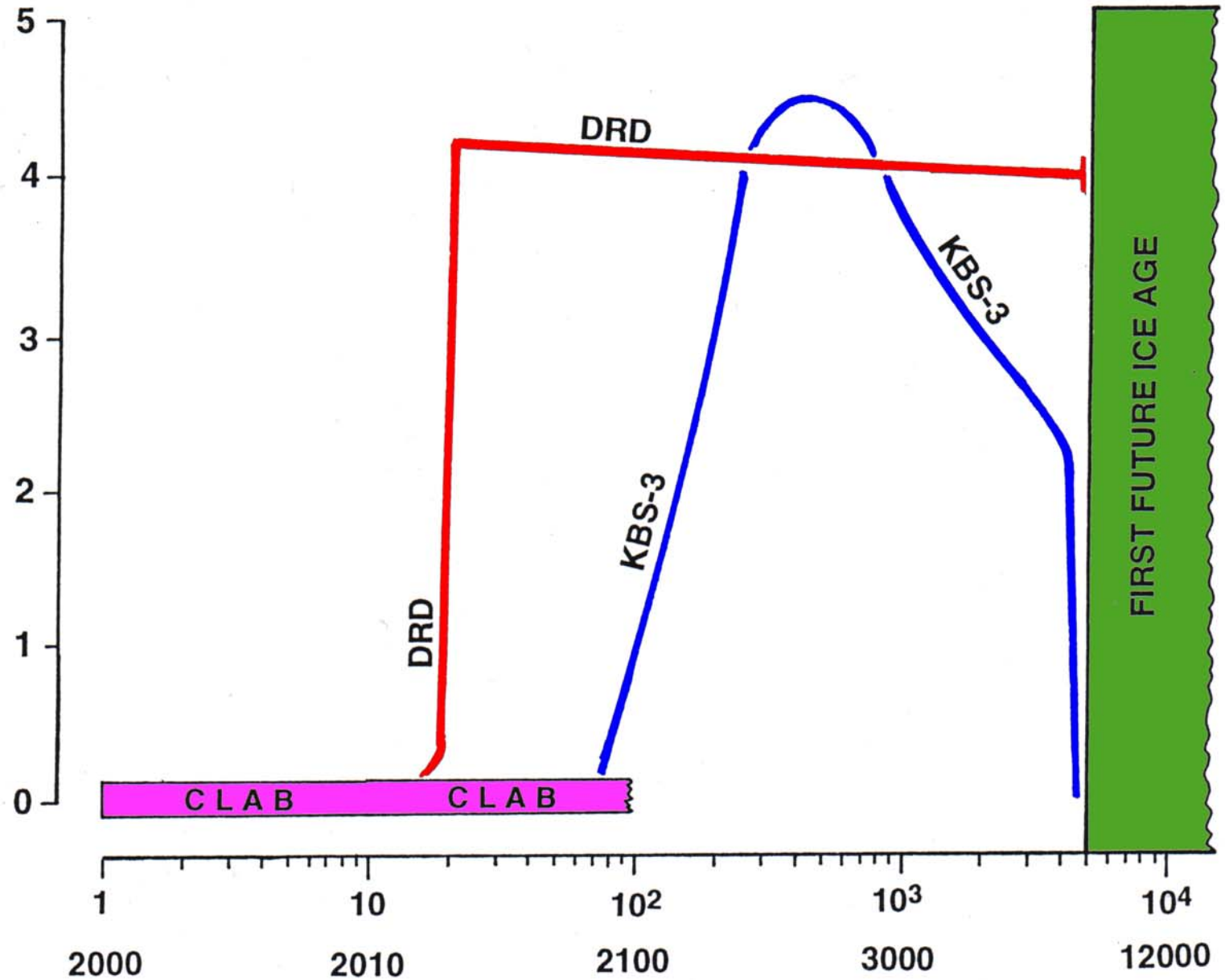
KBS-3

– Bästa möjliga förvar enligt dagens geo-kunskap

DRD

relative säkerhet i skala 0 till 5

“SAFITY”

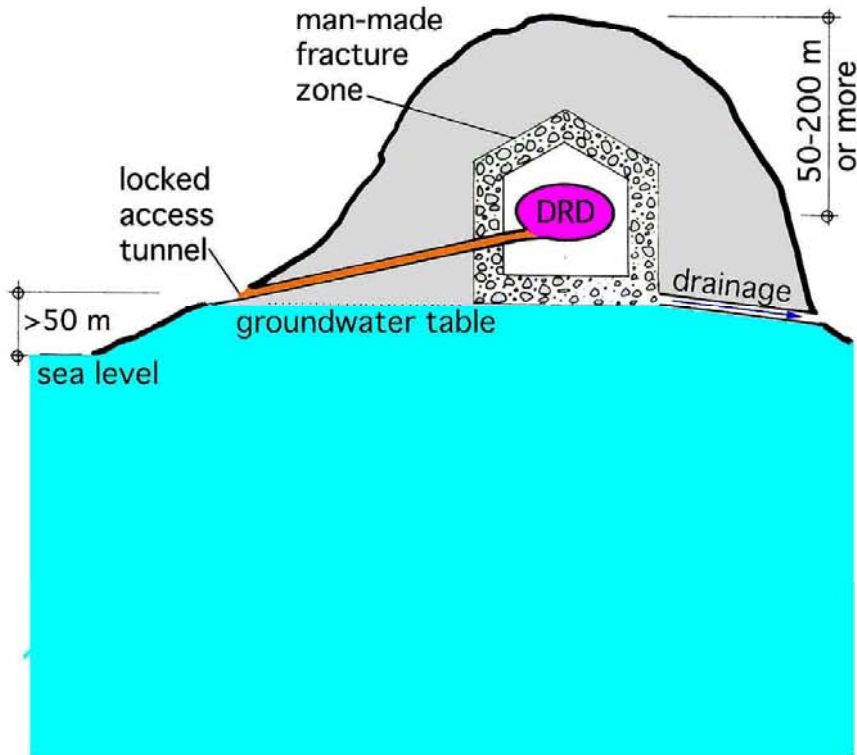

logaritmisk tidsskala fram till Första Framtida Istiden

DRD-metoden

en torr förvaring över grundvattenytan

hög relief, högt över havet

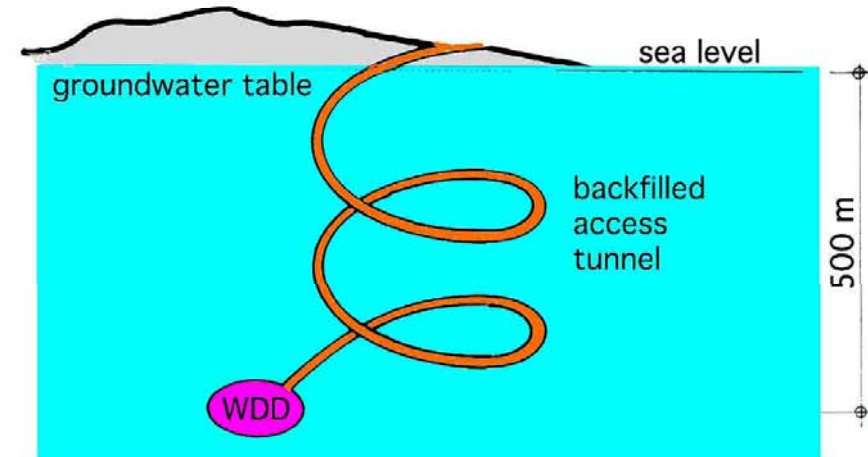

Tillgängligt & Kontrollerbart

KBS-3 metoden

en våt förvaring under grundvattenytan

låg relief, nära havsytan

Stängt & Slutligt

***”En måste lyda Naturen
mer än Människorna”***

Vad är det?

**Visar det sig med tiden att lagar, förordningar och direktiv
inte stämmer med hur vi numera lärt oss att Naturen fungerar
så är det Naturen som gäller
och lagarna och förordningarna som måste skrivas om**

Det är aldrig för sent att ändra sig!

Nya fakta & alternativa metoder talar sitt tydliga språk

läs & begrunda:

Remissutlåtande från Stockholms Universitet över "FUD-program 2004" (SKB). Del 2: Utlåtande från enheten för Paleogeofysik & Geodynamik genom dess föreståndare Nils-Axel Mörner, 2005, 19 sidor.

Mörner, N.-A., 2003. *"Paleoseismicity of Sweden – a novel paradigm"*, 320 sidor (färg).

Vår på SKB-dagen utdelade 4-sidiga pamflett (folder)

För mycket länge sedan bestämde man efter mycket käbbel, långa diskussioner och mycket kompromissande:

- (1) att kärnkraftsreaktorerna bara fick köras om avfallsfrågan var ”löst”.**
- (2) att avfallet måste deponeras i ett oåtkomligt, förslutet ”slutförvar” i berget.**

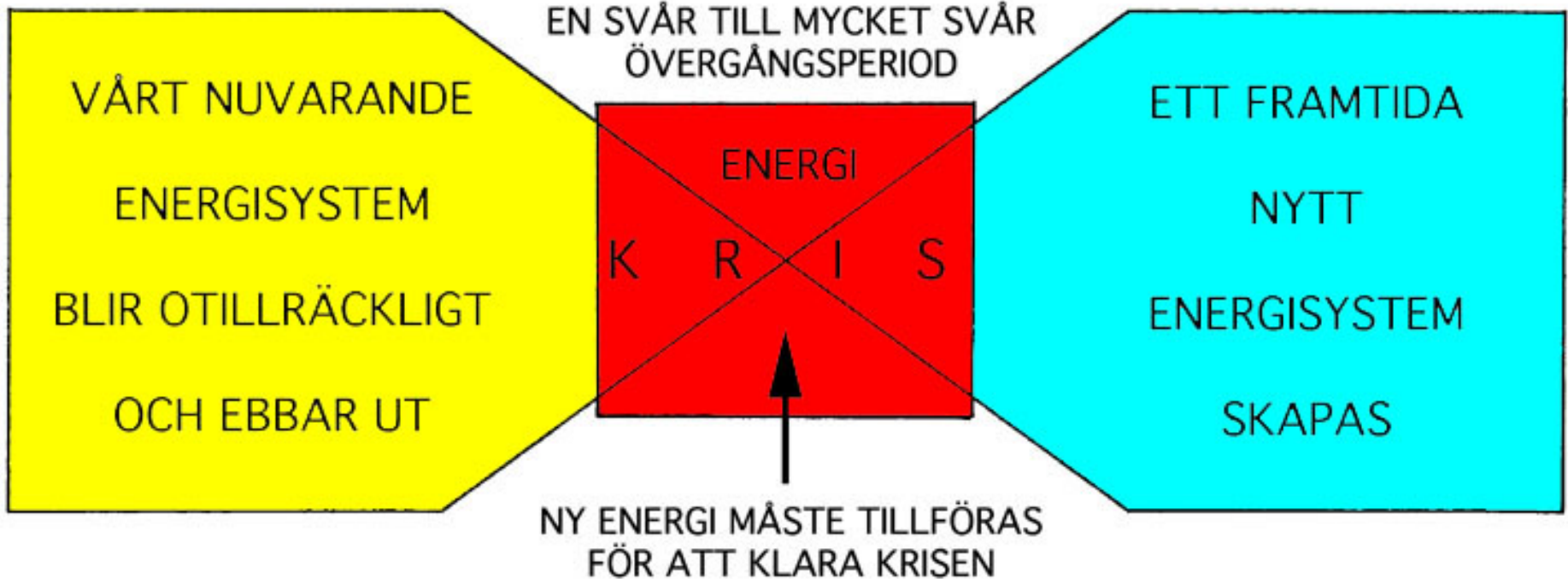
KBS, numera SKB, hade att utforma och driva frågan om ett säkert slutförvar.

Om punkt (1) skall gälla, så måste punkt (2) gälla, för om inte punkt (2) skulle gälla så kan ju inte heller punkt (1) gälla – och då vore det kaos.

Och kaos vill ingen ha, så därför får vi fixa (till varje pris?) så att punkt (2) gäller, eller åtminstone framställs så att den synes gälla. – (“Kejsarens nya kläder” i ny tappning)

Inom 100-200 år

måste vi ha bytt energisystem - med trolig djup kris i övergången

RÄDDNINGEN KAN DÅ STÅ ATT FINNA

I DEN OUTNYTTJADE ENERGI MÄNGD (~96%) SOM FINNS KVAR I VÅRT KÄRNBRÄNSLEAVFALL
MEN DÅ MÅSTE DETTA LIGGA TILLGÄNGLIGT I ETT DRD-FÖRVAR
DETTA, OM NÅGOT, ÄR VÅR SKYLDIGHET GENTEMOT KOMMANDE GENERATIONER

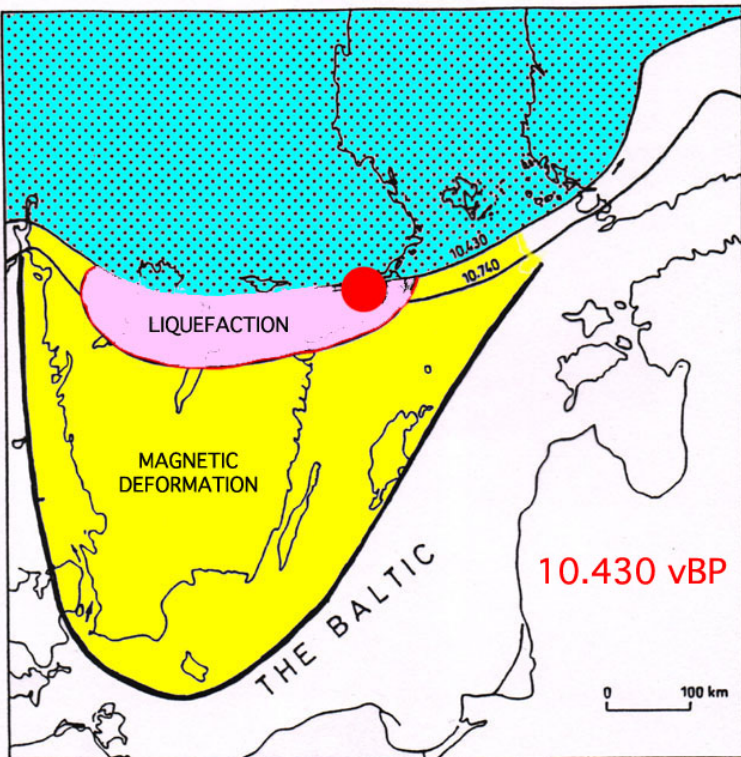
<i>hot:</i>	<i>CLAB</i>	<i>KBS-3</i>	<i>DRD</i>	<i>SDB</i>
jordbävningar	0	0	3	1
terrorism	0	2	1	3
läckage	0	1	2	3
ny teknik	0	0	3	0
handlingsfrihet	0	1	3	0
kontroll	3	0	3	0
kostnad	0	0	3	0
<i>organisation:</i>	<i>SKB</i>	<i>SKB</i>	<i>P&G</i>	<i>MKG</i>

**Distribution of paleoseismic events in Sweden
(the 2004 Catalogue of 54 events)
in magnitude groups per 1000 years**

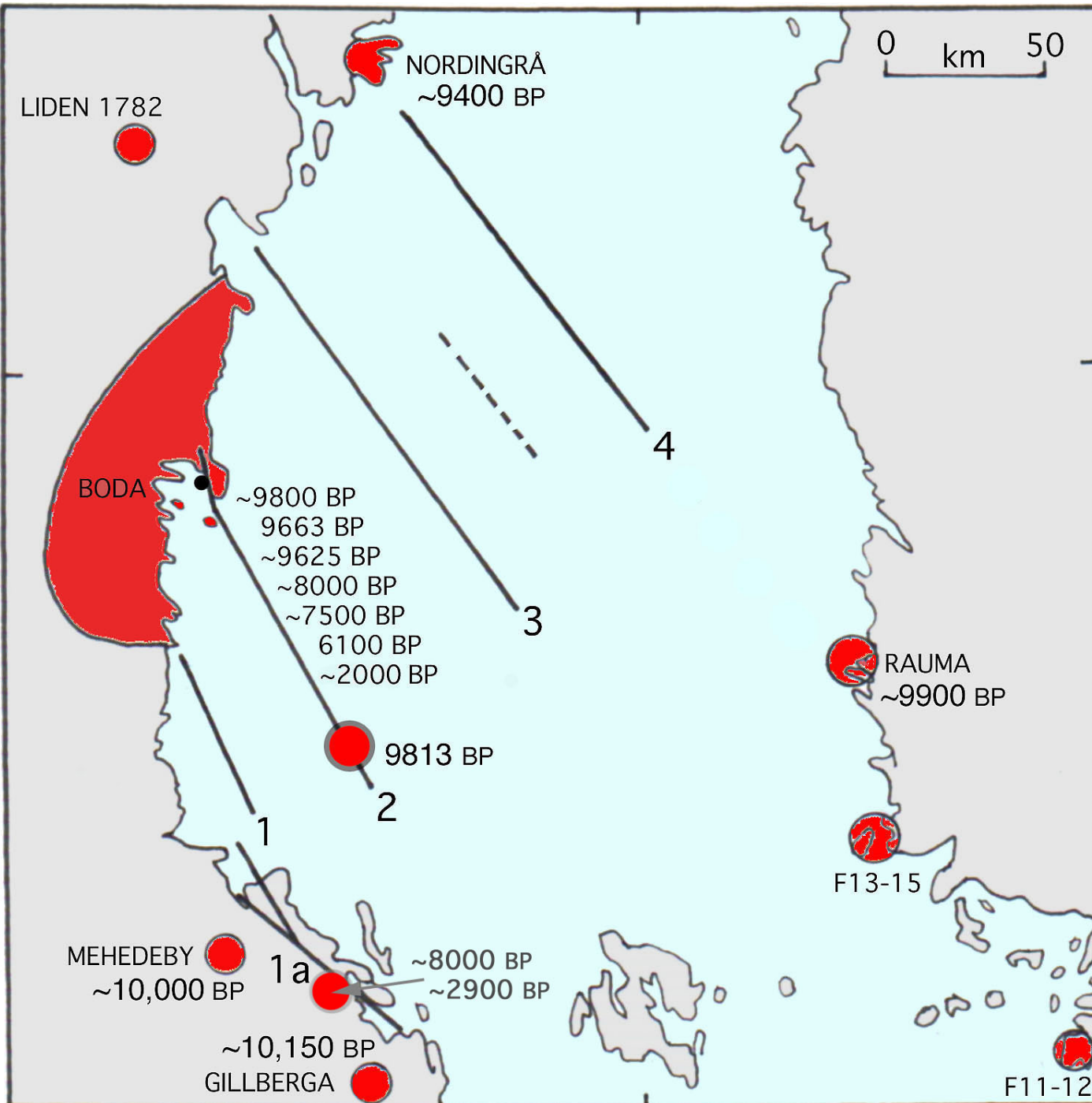
Time in yrs BP	M5-6	M6-7	M7-8	M>8	Total
>12000	-	1	-	1	2
11000–12000	-	-	2	-	2
10000–11000	-	9	4	1	14
9000–10000	2	5	4	3	14
8000–9000	-	2	1	-	3
7000–8000	2	4	-	-	6
6000–7000	-	-	-	1	1
5000–6000	-	-	1	-	1
4000–5000	-	2	1	-	3
3000–4000	-	1	2	-	3
2000–3000	-	2	1	-	3
1000–2000	1	-	-	-	1
<1000	-	-	1	-	1
total:	5	26	17	6	54

6 jordbävningar inom 90 år i Mälardalen

(10.490–10.400 vBP)

<i>år</i>	<i>magnitud</i>	<i>epicenter</i>
10.490	6–7	Stockholm
10.469	7–8	Mariefred
10.447	6–7	Stockholm
10.430	8–9	Stockholm
10.410	>8	Mariefred
10.400	7–8	Säffle

Välkomna till ett högseismiskt område

Vi skall tala om
förvaringen av
högaktivt
kärnbränsle-
avfall

Vad händer med berget?

Det spricker

över en stor yta

40–50 km synes vara vanligt

till stora djup

till 800 m, troligen 1400 m, i Laxemar

Förkastningsrörelser sker

längs reaktiverade svaghetszoner

längs nybildade spricklinjer

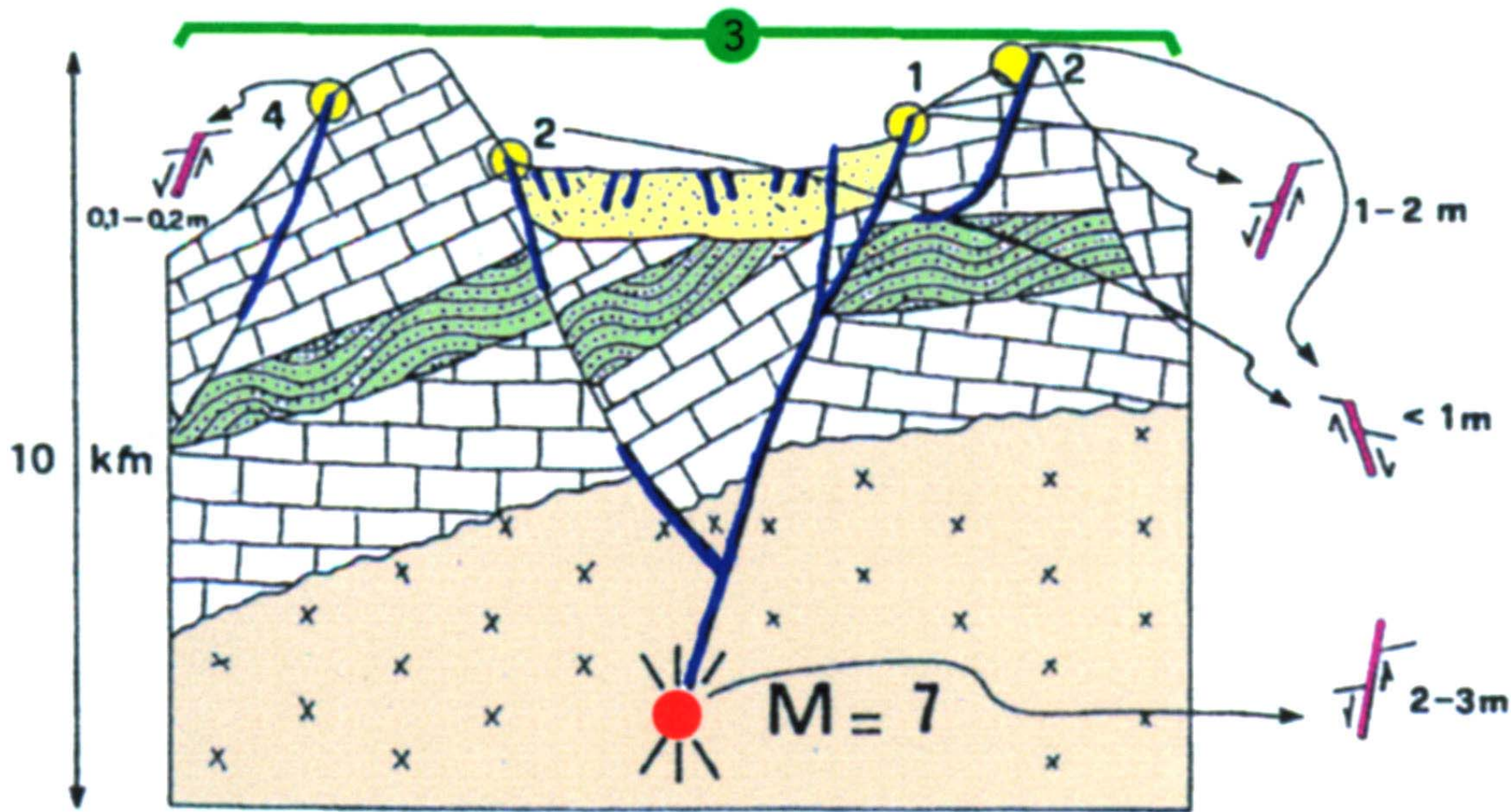
Metanis i berget

övergår explosivt i metangas

Sveriges Spelologiska Förbund har registrerat

3495 urbergsgrottor i Sverige

Utbredning av olika deformationstyper vid ett $M = 7$ skalv (Serva, 1992).

Det påverkade området är ca. 10 km brett (grön linje).

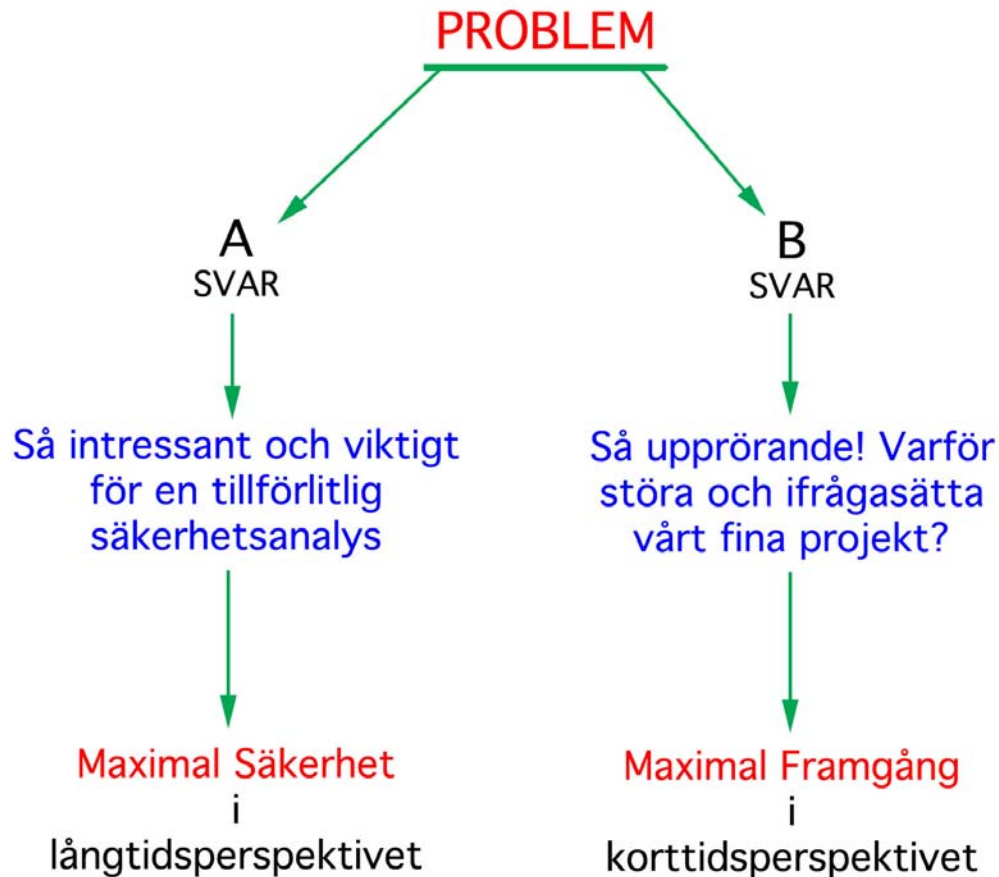
Inget "säkerhetsavstånd" kan anges för denna vida zon

Boda grotterna: ett bockhav på yta och 2600 m grotorgångar därunder

ETIK & MORAL

hur vi bemöter problem och negativa aspekter
säger mycket om attityd och arbetsmetodik

Laxemar 1800 m djupborrning

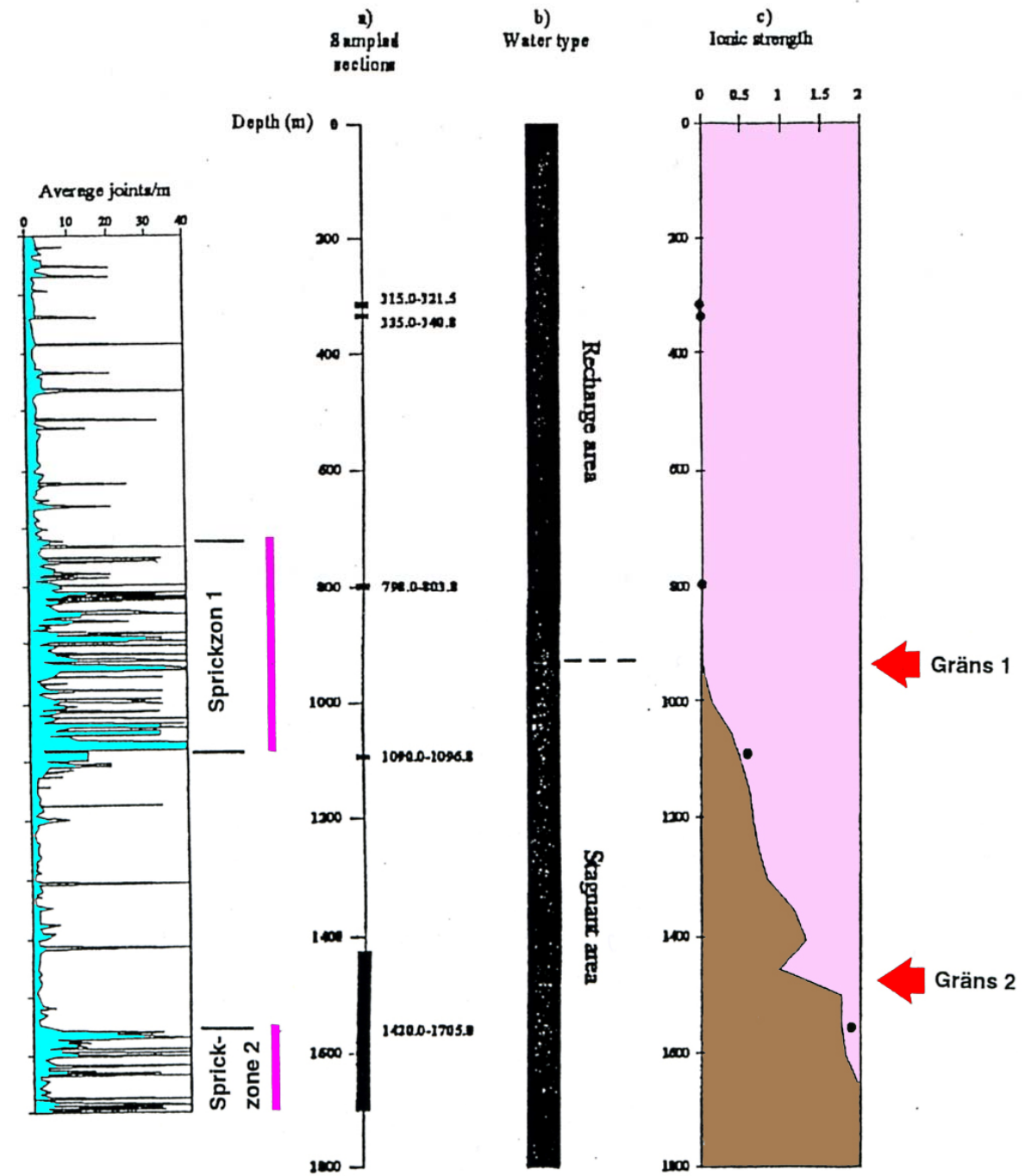
Sprickzon 1:
700-1100 m

Sprickzon 2:
< 1550 m

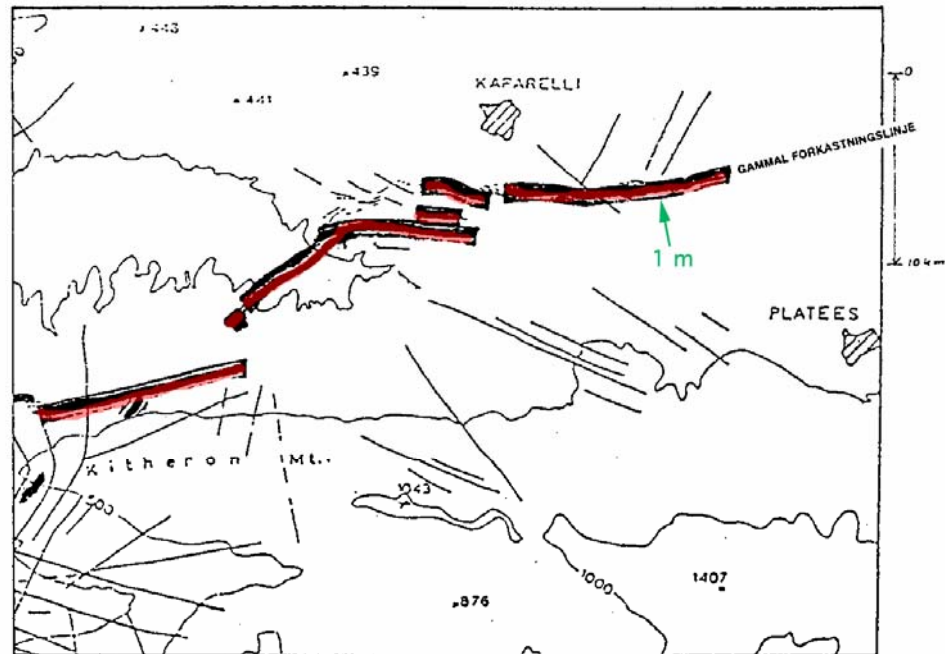
Gräns 1:
ca. 930 m

Gräns 2:
ca. 1450 m

från Remiss Mörner 1995
från SKB-TR-95-05

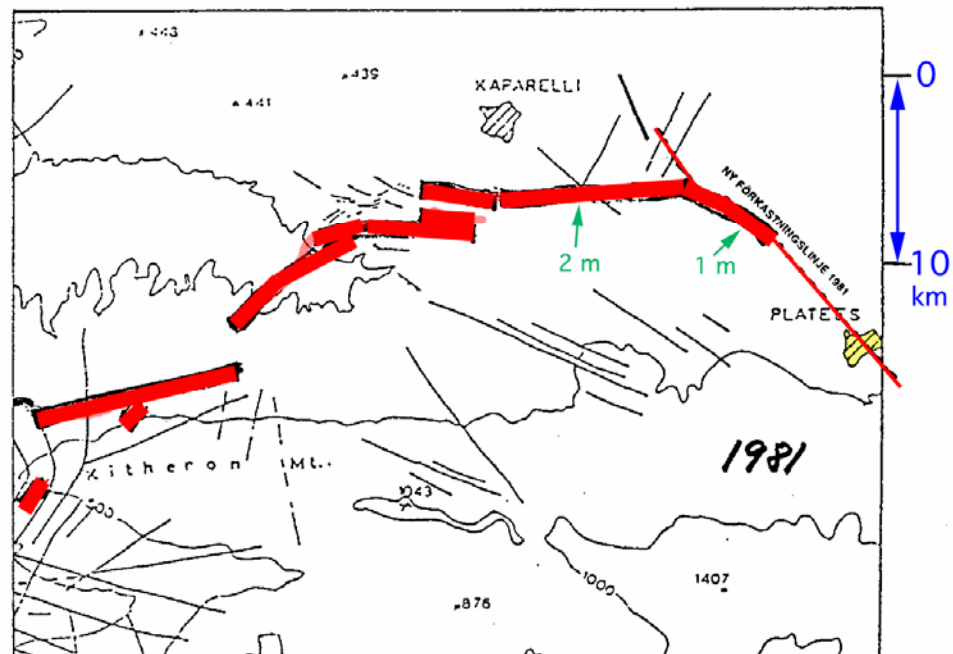

Före 1981

1981 bröts en helt ny förkastning som ödelade Platees, 10 km SW om gamla linjen

Efter 1981

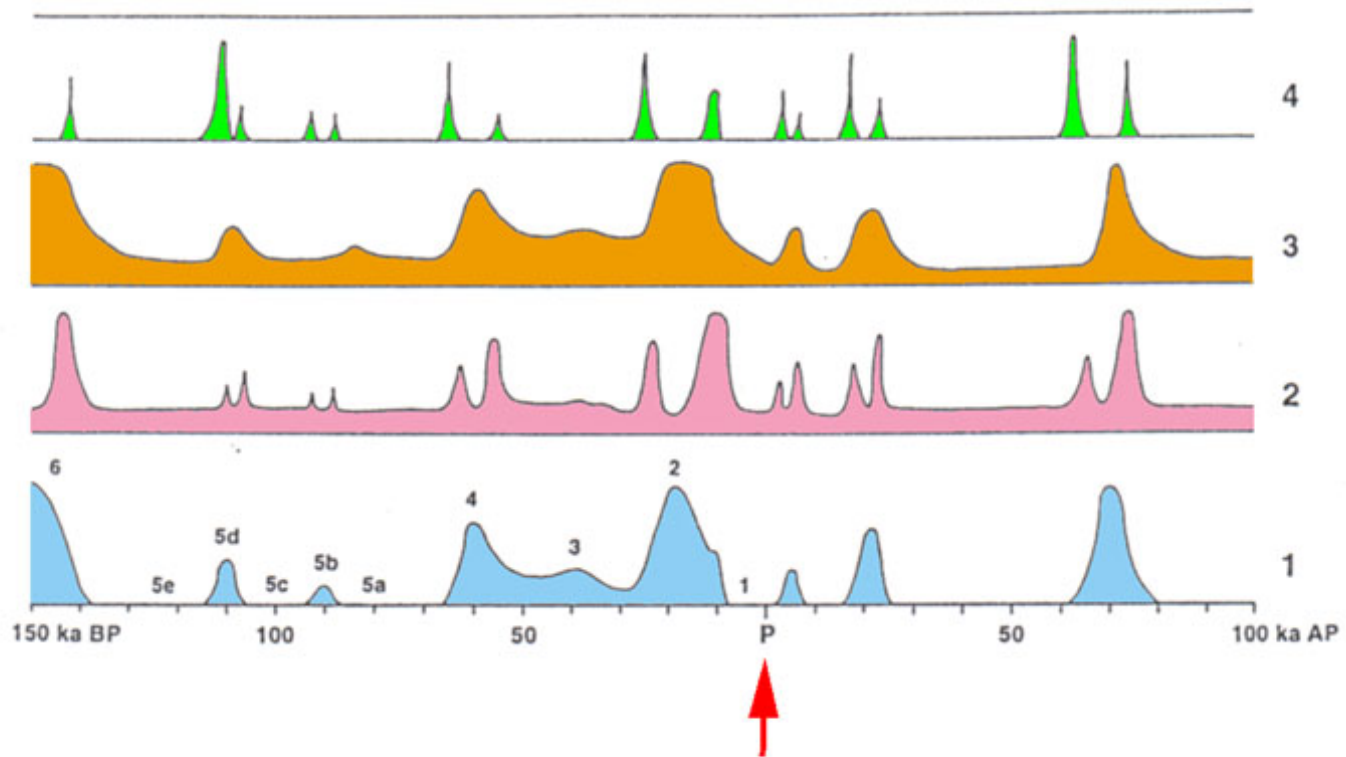

Fig. 2. observed and expected changes in:

(4) permafrost events

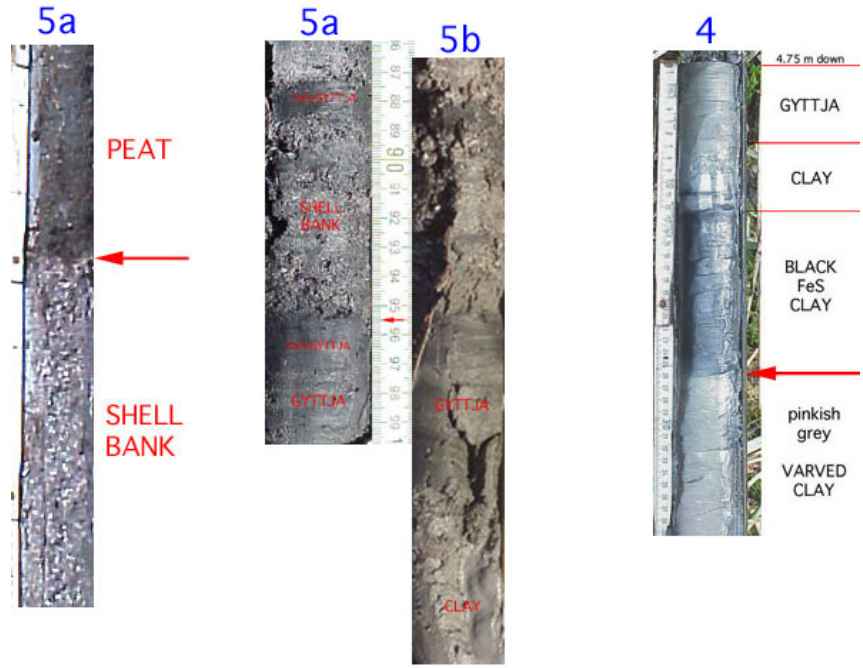
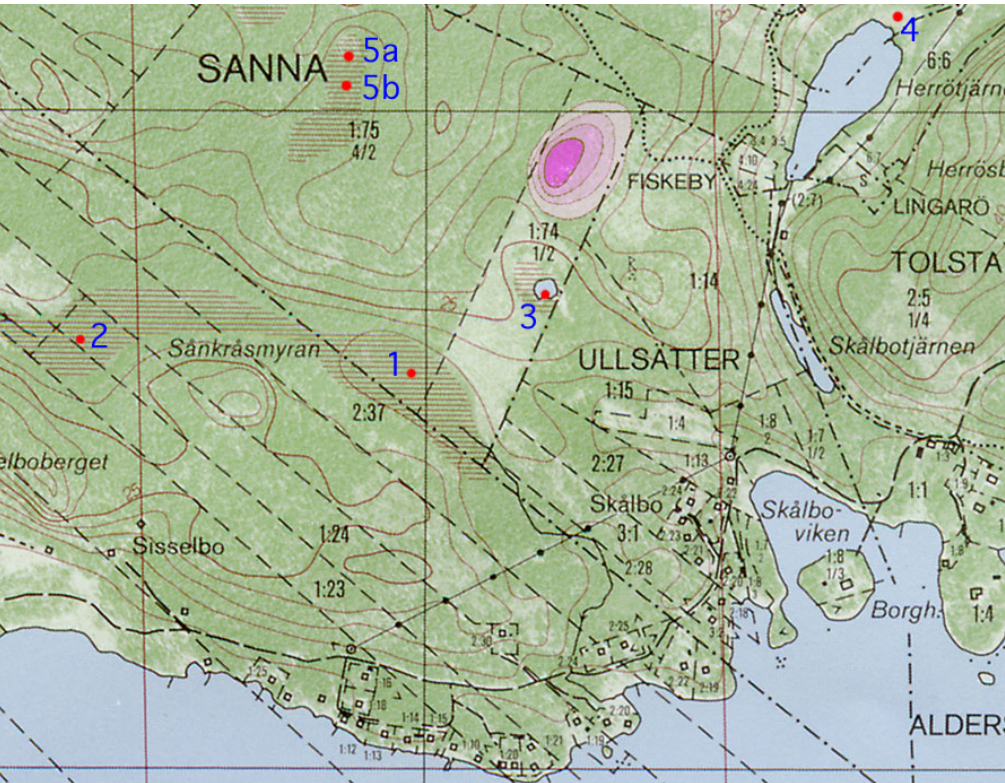
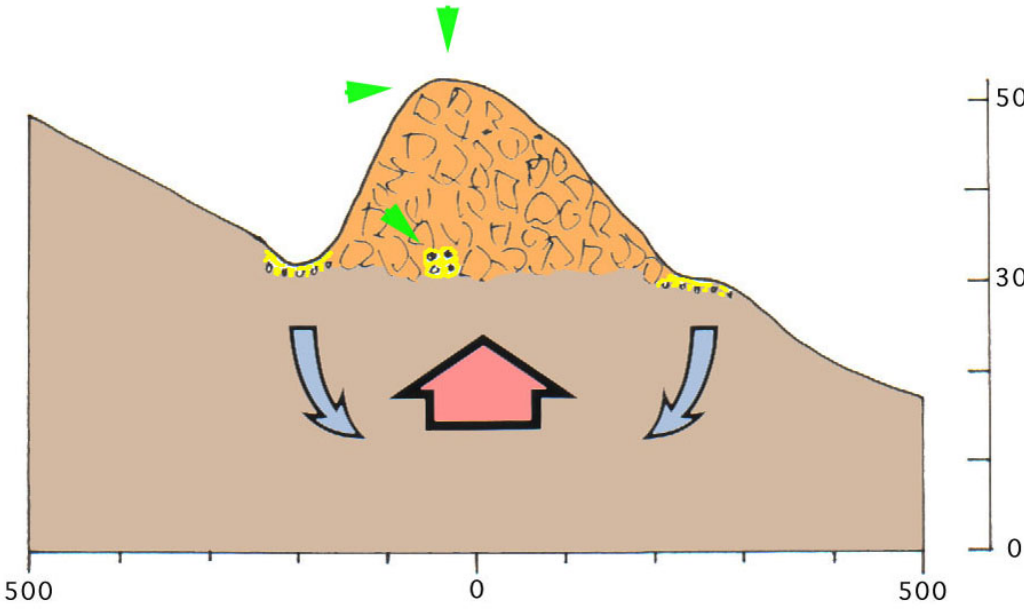
(3) geoidal water level

(2) seismicity

(1) glaciation (with isotopic stage numbering)

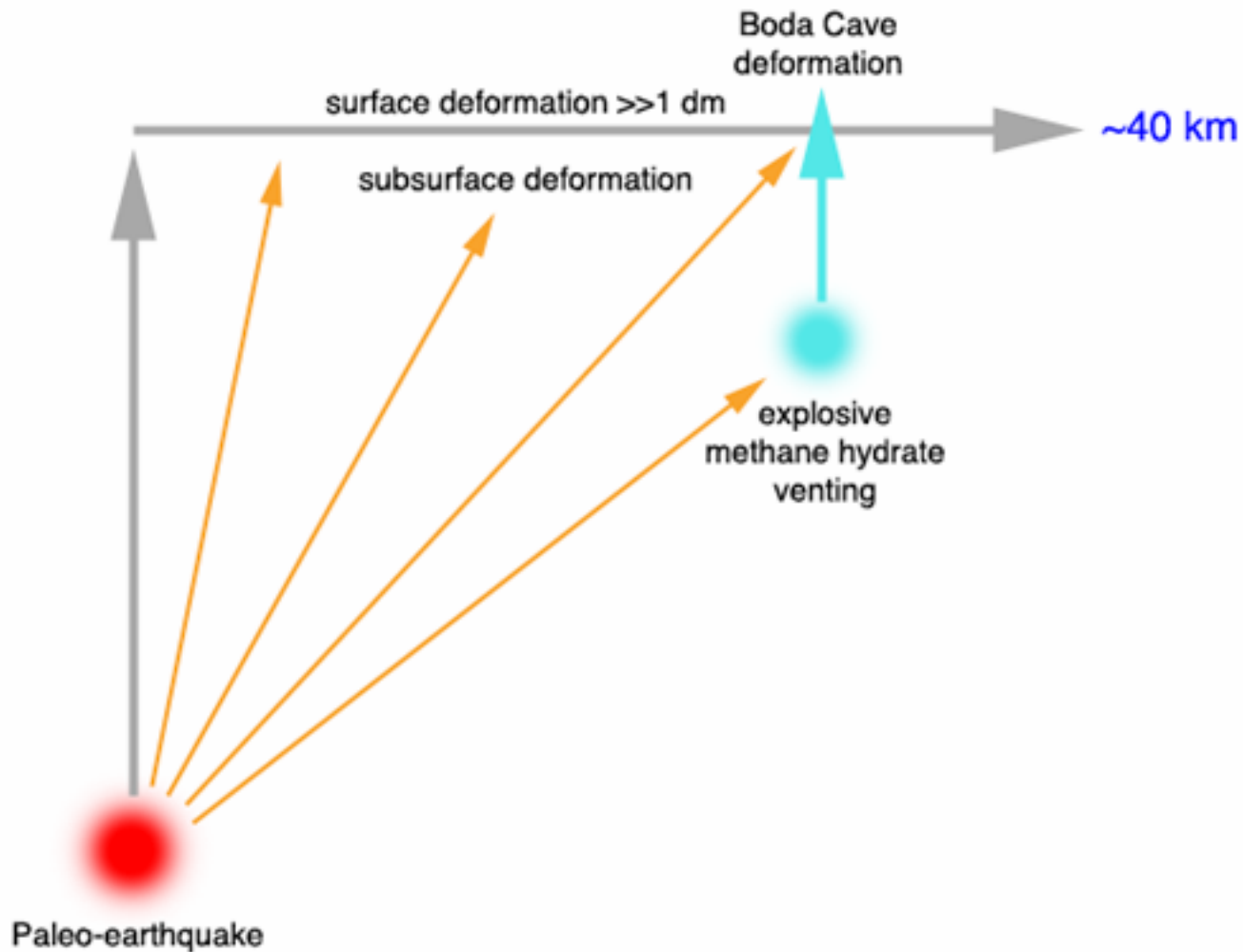
from 150 ka BP to 100 ka AP,

all curves are drawn with a qualitative vertical amplitude scale

När havsytan låg vid +18 m 2000 BP deformerades Skålbobacken och en 20 m hög tsunamivåg bildades. Troligen var det en metangasexplosion.

the 9663 vBP Boda-Hudiksvall paleoseismic event
with interaction of seismic and methane venting deformation

Använt kärnbränsle i CLAB...

betraktas som
resurs

betraktas som avfall

avfall

Upparbetning,
transmutation

Upparbetning och
återanvändning av
plutonium

"Double strata"

ATW

Geologisk
förvaring

Dry Rock Deposit
(DRD)

KBS-3

Torrt, varmt lager
(WP-Cave)

Mycket långa
tunnlar

Djupa borrhål

Övervakad
lagring

Våt lagring
(CLAB)

Torr lagring

Övriga
strategier

Havsdumpning

Utskjutning i
rymden

Deponering
under inlandsis

Deponering i
djuphavssediment